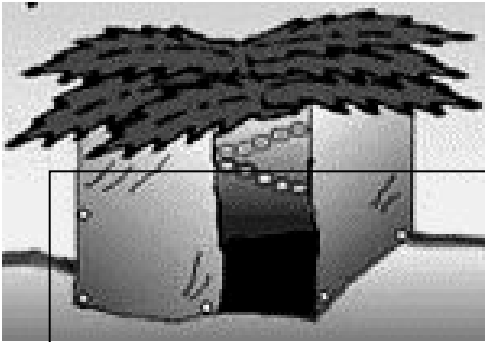

סוכות

מתאים לכיתה ב' – ג'

חג סוכות

החג – מקורו ומשמעותו

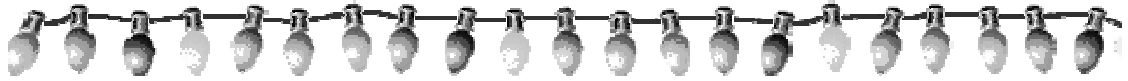
הסוכה היא המצווה העיקרית של החג, ככתוב: "בסוכות תשבו שבעה ימים". פרטי ההלכה הנוגעים לבניית הסוכה ולישיבה בה לא פורטו במקרא, והם נדונו במסכת סוכה.

סוכות הוא אחד משלושת החגים הקרויים בתורה "הַגְּלִים" (סוכות, פסח ושבועות). החג נחוג לזכר הימים שבני ישראל גרו בסוכות, כשהיו בדרך ממצרים לארץ-ישראל בעת יציאת מצרים. שמו של החג – "סוכות" נקבע על-פי המצווה העיקרית הנוהגת בו – מצוות הסוכה. במקורות נקרא החג גם בשמות נוספים: "חג האסיף", "זמן שמחתנו", "חג ה'", "ו' החג". שם אחרון זה מלמד על חשיבותו. עד ימי בית שני היה חג הסוכות החג המרכזי בין כל החגים, ואולם מאז – תפס את מקומו חג הפסח. את חג הסוכות חוגגים שבעה ימים, שתחילתם ביום ט"ו לחודש תשרי, ככתוב: "בחמישה-עשר יום לחודש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים לה'... שבעת ימים תקריבו אישה לה'. ביום השמיני מקרא קודש יהיה לכם".

(ויקרא, כ"ג, ל"ד – ל"ו)

משימה

בנו לחג תעודת זהות.

חג הסוכות – דף מידע

1. הווי ומנהגים :

בתורה כתוב: "בסוכות תשבו שבעת ימים, כל אזרח בישראל יישבו בסוכות. למען יידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים".
(ויקרא, כ"ג, מ"ב)

2. "בסוכות מצווה האדם מישראל שלוש פעמים על שמחת החג":

"ושמחת בחגך" (דברים, ט"ז, י"ד).

"והיית אך שמח" (דברים, ט"ז, ט"ו).

"ושמחתם לפני ה' אלוהים שבעת ימים" (ויקרא, כ"ג, מ').

סוכות הוא אחד משלושה הרגלים בהם נצטוו כל הזכרים שבבני ישראל לעלות לירושלים לבית המקדש.

3. חג הסוכות נקרא גם **חג האסיף**, ובו נוהגים החקלאים לאסוף את הפרי מהשדות ולברך על ארבעת המינים.

בימי קדם היה זה החג הנבחר מכל החגים. חג העם כולו. לאחר איסוף יבול השדה ופרי האילן נח האיכר מעמלו עד היורה, עד הגשמים הראשונים. החג מסמל סוף והתחלה. הארץ מצפה להתחדשות באמצעות גשם, ומכאן "תפילת הגשם". בסופו של החג מתקיימים טקסי ניסוך המים.

5. ארבעת המינים

אחת ממצוות החג היא לברך בכל יום מימי החג על ארבעת המינים: אתרוג, לולב, הדס וערבה. ארבעת המינים מייצגים לפי המסורת את ארבעת סוגי האנשים השונים בעם ישראל. ביום השביעי של החג עורכים הקפות עם ארבעת המינים סביב בימת בית הכנסת. היום השביעי של החג קרוי "הושענא רבה", על שם המילים "הושע נא" המופיעות בפיוטים שנאמרים ביום זה.

6. הסוכה

הסוכה היא מבנה קטן וזמני שמקימים בכל שנה ויושבים בו במהלך חג הסוכות. בתלמוד יש הוראות מדויקות בנוגע להקמת הסוכה. היא צריכה לעמוד תחת כיפת השמים – בחצר הבית, במרפסת ואפילו על הגג. בסוכה כשרה יש לפחות שלוש דפנות (כלומר קירות), ומכסים אותה בסכך – בדרך כלל מכפות דקלים – כך שתהיה מוצלת כמעט לגמרי. בדרך כלל נהוג לקשט את פנים הסוכה בפירות, בשרשרות ובמגזרות נייר וכן בנורות צבעוניות. יהודים דתיים נוהגים לאכול בסוכה את כל הארוחות במהלך החג (אלא אם כן יורד גשם). יש המקפידים אפילו לישון בסוכה. כמו כן נהוג לארח אורחים בסוכה (אושפזין = אורחים).

7. הושענות

בכל אחד מימי סוכות מוציאים את ספר התורה מארון הקודש. כל הגברים מקיפים את ספר התורה כשלולב בידיהם ואומרים:
"למענך אלוהינו הושע נא
למענך בוראנו הושע נא".
ביום השביעי של החג מקיפים שבע פעמים. בשבת אין מקיפים.

שמיני עצרת

כך נקרא היום האחרון של סוכות בו מבקשים בתפילה מיוחדת שירד גשם. זוהי תפילת הגשם שבסופה אומרים:

"שאתה הוא ה' אלוהינו
משיב הרוח ומוריד הגשם
לברכה ולא לקללה – אמן
לחיים ולא למוות – אמן
לשובע ולא לרזון – אמן".

8. שמחת תורה

היום שאחרי חג הסוכות גם הוא יום חג. הוא נקרא שמיני עצרת (כי הוא בא אחרי שבעת ימי החג) ומתפללים בו תפילה מיוחדת על הגשמים. היום הזה נקרא גם "שמחת תורה", כי בו מציינים בשמחה ובחגיגות את סיום קריאת התורה ואת תחילת הקריאה בה מחדש. בבית הכנסת קוראים את הקטע האחרון בספר "דברים" ואת הקטע הראשון בספר "בראשית". נוסף על כך מוציאים את כל ספרי התורה מארון הקודש ועורכים איתם שבע הקפות, תוך שירה וריקודים.

מצוות ארבעת המינים

1	"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, כפות תמרים, וענף עץ עבות, וערבי נחל
2	ושמחתם לפני ה'".
	(ויקרא כ"ג, מ')
3	כתוב ב"ספר החינוך": ארבעת המינים משמחי לב הם, והם דומים לאיברים שבאדם:
4	האתרוג דומה ללב
5	ההדס דומה לעיניים
6	הערבה דומה לשפתיים
7	הלולב דומה לעמוד השדרה
8	וכל זה כדי להראות שאת כל הגוף שלנו אנו מכוונים לעבודת ה' יתברך, ולא נחטא
9	באיברים אלו, לא בעיניים ולא בשפתיים, וכו'.
10	ובמדרש נאמר שארבעת המינים מסמלים ארבעה סוגי אנשים שונים בעם ישראל:
11	אתרוג – יש בו טעם וגם ריח – אדם שיש בו תורה ומעשים טובים.
12	הדס – יש בו ריח ואין בו טעם – אדם שיש בו מעשים טובים ואין בו תורה.
13	ערבה – אין בה לא טעם ולא ריח – אדם שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים.
14	לולב – יש בו טעם ואין בו ריח – אדם שיש בו תורה אבל לא מעשים טובים.
15	נאמר: "ויעשו פלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם".
16	אמר הקב"ה: לאבדם אי אפשר, אלא כולכם כאחד תעשו אגודה אחת,
17	ויכפרו אלו על אלו ואם עשיתם כך, אני מתעלה עליכם.

